Wymagania na poszczególne oceny

Geografia dla klasy 5

Poziomy wymagań edukacyjnych:
ocena dopuszczająca (2)
ocena dostateczna (3)
ocena dobra (4)
ocena bardzo dobra (5)
ocena celująca (6)

DZIAŁ 1. Lądy i oceany
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
• wyjaśnia, czym zajmuje się geografia; • wymienia główne kierunki świata; • wskazuje na globusie i mapie świata: bieguny, równik, południki 0° i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe; • pokazuje i nazywa kontynenty i oceany na globusie i mapie świata.
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
• wymienia źródła wiedzy geograficznej; • określa położenie kontynentów i oceanów na półkulach Ziemi; • wskazuje kontynenty i oceany na trasach wypraw K. Kolumba, V. da Gamy i F. Magellana; • wymienia główne i pośrednie kierunki świata w języku polskim i skróty w języku angielskim; • podaje cechy południków i równoleżników; • omawia przyczyny i znaczenie wielkich odkryć geograficznych.
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
• podaje wartości charakterystycznych równoleżników (równik, zwrotniki, koła podbiegunowe); • stosuje główne i pośrednie kierunki świata do opisu położenia wybranych punktów względem innych obiektów; • porównuje siatkę geograficzną i siatkę kartograficzną; • porównuje południki i równoleżniki; • omawia skutki wielkich odkryć geograficznych.
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
• znajduje powiązania między geografią a innymi dziedzinami wiedzy; • omawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym; • określa lokalizację wybranego punktu na Ziemi względem charakterystycznych równoleżników i południka 0°.

Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- korzysta z różnych źródeł geograficznych w celu uzyskania informacji;
- omawia przebieg wypraw wybranych podróżników.

DZIAŁ 2. Mapa

Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest mapa i wymienia jej elementy;
- rozróżnia rodzaje map;
- podaje przykłady map tematycznych;
- wymienia różnice między mapą papierową a mapą cyfrową;
- odczytuje skalę mapy;
- wyjaśnia pojęcia *wysokość bezwzględna* i *wysokość względna*, *poziomice*;
- odczytuje wysokości bezwzględne z mapy;
- rozpoznaje na mapie wypukłe i wklęsłe formy terenu;
- tłumaczy pojęcie *krajobraz* i wyróżnia jego rodzaje;
- wylicza pasy krajobrazowe Polski.

Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:

- odczytuje informacje z legendy mapy;
- stosuje skalę mapy do ustalenia odległości na mapie;
- posługuje się rysunkiem poziomicowym;
- wyjaśnia znaczenie barw stosowanych na mapach ogólnogeograficznych;
- wyszukuje w atlasie różne przykłady map tematycznych;
- tłumaczy, jak wykorzystywać różne rodzaje map;
- oblicza odległości w linii prostej na mapie za pomocą skali;
- korzysta z mapy ogólnogeograficznej i krajobrazowej.

Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:

- oblicza wysokość względną, korzystając z poziomic na mapie;
- wyszukuje i przedstawia informacje na temat form ochrony przyrody w Polsce;
- oblicza długość trasy złożonej z kilku prostych odcinków;
- odnajduje w terenie elementy krajobrazu widoczne na mapie;
- rozpoznaje na mapie składniki krajobrazu.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:

- proponuje trasę wycieczki z uwzględnieniem informacji zawartych na mapie;
- omawia formy ochrony przyrody w Polsce;
- potrafi zorientować mapę w terenie;
- posługuje się w terenie planem miasta i mapą turystyczną;
- charakteryzuje zróżnicowanie krajobrazowe Polski;

- wyjaśnia, dlaczego należy chronić przyrodę.

Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- dokonuje obserwacji i pomiarów w najbliższej okolicy szkoły;
- omawia różne formy ochrony przyrody w Polsce, w tym parki narodowe, i wskazuje je na mapie.

DZIAŁ 3. Krajobrazy Polski

Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:

- wskazuje na mapie krainy geograficzne w Polsce (Pobrzeże Słowińskie, Pojezierze Mazurskie, Nizina Mazowiecka, Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, Wyżyna Lubelska, Wyżyna Śląska, Tatry);
- rozpoznaje na filmach i ilustracjach krajobrazy w Polsce;
- wyjaśnia różnice między krajobrazem naturalnym a krajobrazem antropogenicznym;
- charakteryzuje krajobraz wielkomiejski.

Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:

- wymienia gatunki roślin i zwierząt występujące w danym krajobrazie;
- wskazuje na mapie obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w Polsce;
- charakteryzuje warunki klimatyczne w poszczególnych pasach krajobrazowych;
- omawia najważniejsze walory przyrodnicze i kulturowe Polski.

Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:

- omawia związek warunków przyrodniczych ze sposobem zagospodarowania terenu (na przykładach Wyżyny Lubelskiej i Wyżyny Śląskiej);
- wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy pasami krajobrazowymi;
- wyjaśnia znaczenie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:

- omawia przykłady negatywnego wpływu człowieka na środowisko;
- przedstawia podstawowe zależności między elementami krajobrazów;
- opisuje życie mieszkańców wybranych krain geograficznych.

Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- dokonuje oceny krajobrazu najbliższej okolicy pod względem jego piękna oraz ładu przestrzennego.

DZIAŁ 4. Krajobrazy świata

Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:

- wskazuje na mapie i omawia strefy klimatyczne świata;
- pokazuje na mapie i charakteryzuje strefy krajobrazowe na świecie.

Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:

- odczytuje informacje przedstawione na klimatogramach;
- przedstawia główne cechy krajobrazów świata;
- identyfikuje krajobrazy świata na podstawie filmów i ilustracji;
- rozpoznaje na filmach i ilustracjach wybrane gatunki zwierząt i roślin występujące w różnych strefach krajobrazowych.

Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:

- omawia podobieństwa i różnice między strefami krajobrazowymi na świecie;
- opisuje zależności między życiem mieszkańców a warunkami przyrodniczymi występującymi w różnych strefach krajobrazowych.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:

- porównuje klimatogramy typowe dla różnych stref krajobrazowych;
- wykazuje zależności między klimatem a strefą krajobrazową.

Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- identyfikuje zależności między składnikami poznawanych krajobrazów a warunkami życia człowieka.